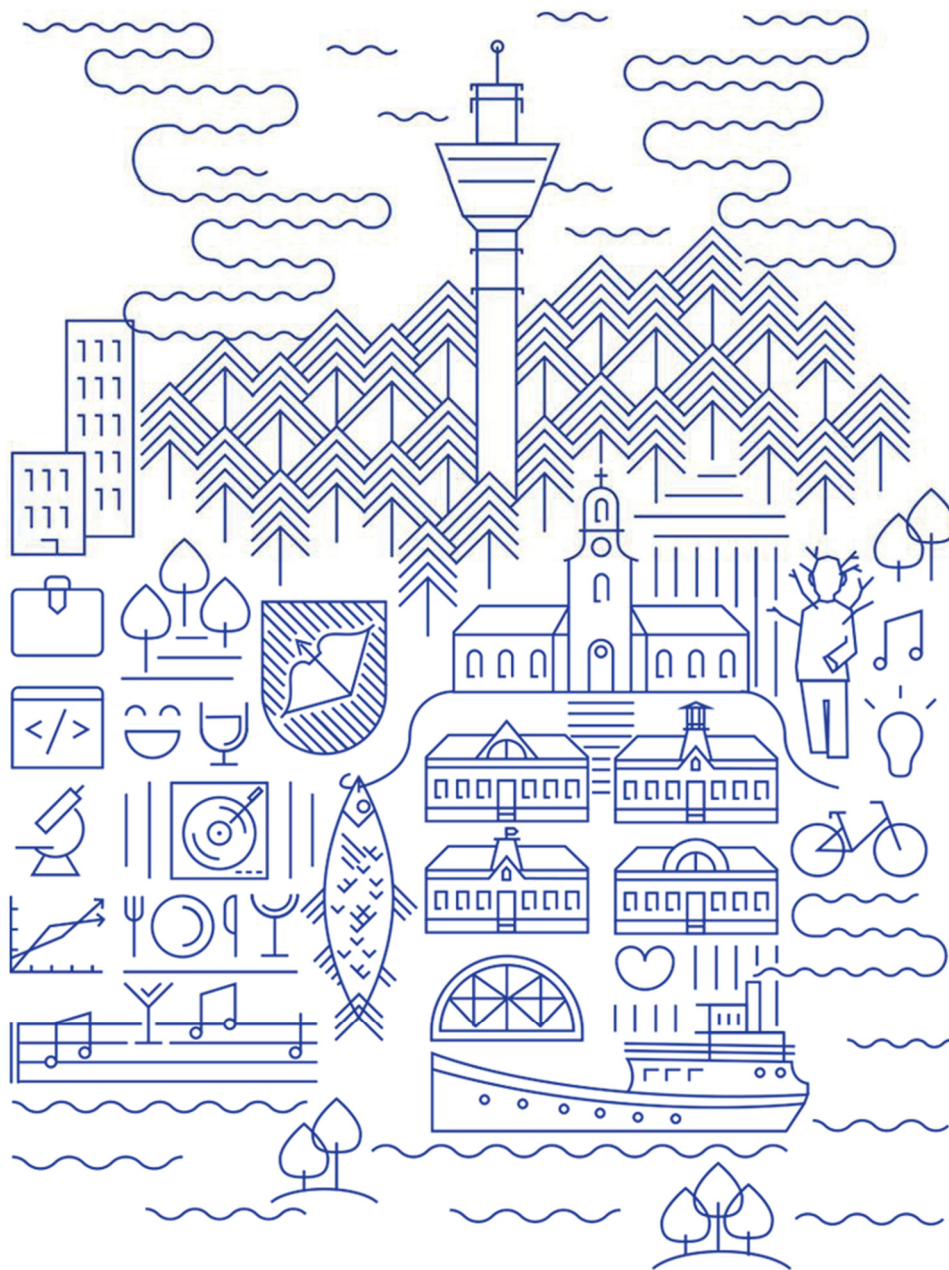

KUOPIO

Kuopion kaupunki

Kaupunkikonsernin omistajapoliittiset linjaukset
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.9.2019

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut
Talous- ja omistajaohjaus

Kuopion kaupunkikonsernin omistajapolitiikka

1 Johdanto

Kuopion kaupunginvaltuuston 11.12.2017 hyväksymässä strategiassa todetaan seuraavaa:

Kuopion kaupungin missio eli toiminta-ajatus on ”Kuopio kumppaneineen mahdollistaa kestävä kasvun ja hyvän elämän”. Strategiassa Kuopion arvot on puettu toimintavoiksi. Kuopiolainen toimintatapa on ”lupa tehdä toisin”. Toimimme avoimesti, innostavasti, yhdessä ja asukasta varten. Toimintatapojemme tulisi näkyä kaikessa toiminnassamme, niin asiakastyössä kuin työyhteisössä. Lupa tehdä toisin merkitsee luovuutta ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla ja arvioida kriittisesti myös vakiintuneita toimintatapoja.

Kuopion visio vuoteen 2030 on olla ”Hyvän elämän pääkaupunki”. Hyvää elämää ilmentävät terveys, alueen elinvoima ja arjen rikkaus.

2 Kuopion kaupungin visio ja strategia

Kuopion kaupungin omistajapolitiikan tulee noudattaa kaupungin strategiaa. Strategia on tietoinen suunnanvalinta muuttuvassa toimintaympäristössä. Visiota on haluttu täsmentää päämäärillä, jotka kuvaavat kaupungin haluttua tavoitetilaa vuonna 2030:

Kestävästi kasvava miljoonan ihmisen keskus – 200 000 asukasta vuonna 2040

Uudistuva ja kansainvälinen elinkeinoelämä sekä hyvä yritysilmasto

Savilahti Euroopan kiinnostavin oppimis- ja innovaatioympäristö

Suomen nopeimmin kehittyvä kokous-, tapahtuma- ja matkailualue

Terveys-, ympäristö- ja hyvinvointiosaamisen edelläkävijä

Ympäristöltään ainutlaatuinen ja innostava. Paras paikka lapsille

Kuopion strategiassa on neljä näkökulmaa (pää tavoitetta): KASVAVA KUOPIO, HYVINVOIVA KUOPIO, RESURSSIVIISAS KUOPIO JA UUDISTUVA KUOPIO. Kuopion menestystekijät on ryhmitelty näiden näkökulmien mukaan. Lisäksi strategiassa on kolme läpileikkaavaa strategista tavoitetta, jotka ovat DIGITALISAATIO, KANSAINVÄLISYYS JA KUMPPANUUS.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut
Talous- ja omistajaohjaus

3 Yleiset periaatteet

Yhteisöjen omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä vaan väline palvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi. Omistamiseen liittyviä päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon elinkeinoelämän näkökulma ja yritysvaikutukset. Koska omistaminen sitoo huomattavan määrän pääomaa, tulisi sitoutuneelle pääomalle pääsääntöisesti saada taloudellista tuottoa. Lisäksi tietyillä toimialoilla kuten asuntovuokrausliiketoiminnassa omistaminen voi sisältää myös muita, kuten strategisia ja sosiaalipoliittisia tavoitteita liiketaloudellisten tavoitteiden ohella.

Omistuksille asetettava tuottotavoite ja kaupungille maksettava tuloutus sekä yhteisöille asetettavat toiminnalliset tavoitteet päätetään vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Kaupunki seuraa yhteisöomistustensa toiminnan kehittymistä ja asemaa ja tekee aktiivisesti omistajapoliittisia ratkaisuja. Kaupunki edellyttää omistamiensa yhteisöiden toimivan tehokkaasti ja tuloksellisesti. Yhteisöiden toiminnan seuraaminen on jatkuva prosessi ja omistajapoliittiset ratkaisut tehdään ennakoiden ja konsernin kokonaisuuden varmistuksen oikealla hetkellä.

4 Omistukselliset linjaukset

4.1 Liikelaitoksen muodossa toteutettava toiminta

Liikelaitos kuuluu kuntalain mukaisesti kaupungin organisaatioon, ja sen hallinto järjestetään johtosäännöin kuten kaupungin muukin hallinto. Kaupunginvaltuusto asettaa liikelaitokselle palvelutavoitteet sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Liikelaitos on organisatorisesti kaupungin tulosalue. Liikelaitoksessa noudatetaan samaa sisäistä toimintapolitiikkaa kuin kaupungin muussa hallinnossa.

Liikelaitos on taloudellisesti eriytetty yksikkö, jolla on oma tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma. Sen tulee maksutuloillaan kattaa omat kulunsa ja pitkällä aikavälillä myös investointinsa. Liikelaitoksen luonteeseen kuuluu siten tietty taloudellinen itsenäisyys. Kaupunki seuraa liikelaitosten taloudellista tulosta erikseen osana kaupungin kokonaistulosta. Liikelaitoksia seurataan myös tasevaikutusten kautta.

Liikelaitosten tulee olla osa kaupungin palvelutoimintaa tai sitä keskeisesti palvelevaa tukitoimintaa. Kuopion kaupunki harjoittaa tällä hetkellä liikelaitosmuodossa vesihuoltoa sekä yhdyskuntateknistä rakentamista ja kunnossapitoa.

Liikelaitosten vaikutuksia markkinatilanteeseen seurataan aktiivisesti. Yhteiskunnallisten tavoitteiden ja markkinoiden säätelyn takia kaupungin erityistehtävää hoitavien liikelaitosten tulee säilyä kaupungin määräysvallassa niissäkin tapauksissa, että päädytään toimintojen yhtiöittämiseen.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut
Talous- ja omistajaohjaus

4.2 Osakeyhtiöt

Kuopion kaupunki noudattaa osakeyhtiöiden kohdalla seuraavia periaatteita:

- Osakeyhtiömuotoista toimintatapaa käytetään silloin, kun toiminta on tarkoituksenmukaista ja taloudellisesti mahdollista hoitaa kunnan hallinnollisen organisaation ulkopuolella, kun toimintaan osallistuu kaupungin lisäksi ulkopuolisia tahoja tai kun palvelut on tarkoituksenmukaista tuottaa ns. in house -yhtiön toimesta yhteistyössä naapurikuntien, kuntayhtymien tai konserniyhteisöjen kanssa.
- Toiminnan tuotot kattavat kaikki kustannukset ja ne kertyvät myynti- tai pääomatuloista.
- Kysymyksessä on liiketoiminta-ala, jolla on markkinaehtoista kilpailtua toimintaa.
- Toiminnalle asetetaan selkeät taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet sekä tuottovaatimus sijoitetulle pääomalle tai muu tuottovaatimus.
- Toiminnan tulosta ja kannattavuutta verrataan vastaavien yhtiöiden tuloksiin.
- Kaupunki voi tarvittaessa fuusioida ja tehdä rakenneratkaisuja omistamilleen yhtiöille tai luopua omistuksesta.
- Tytäryhteisöjen osalta kassanhallinta voidaan keskittää osaksi kaupungin kassanhallintaa ja niiden rahoitus voidaan hoitaa konsernipankin kautta. Konsernipankki hankkii keskitetysti konsernin tarvitseman vieraan pääoman ja sijoittaa lyhyt- tai pitkäaikaiset ylijäämät mahdollisimman hyvin rahoitusmarkkinoille ottaen huomioon konsernin ennustetut rahantarpeet ja ylijäämät.
- Kaupunki ohjaa tytäryhteisöjä lisäämään keskinäistä toiminnallista ja hallinnollista yhteistyötä yhteishyötyjen saavuttamiseksi.

4.2.1. Kuopio-konsernin strategiset yhtiöt

Kuopion Energia Oy

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy, Kys-invest Oy, Niiralan Kulma Oy, Kiinteistö-Kys Oy, Kuopion Pysäköinti Oy,

Nilsin teollisuuskylä Oy, Savonia Oy, Studentia Oy, Koillis-Savon Vesi Oy, Kuopio-Tahko markkinointi Oy, Jätekuukko Oy, Koillis-Savon ympäristöhuolto Oy.

Kaupungin palvelutuotannon tilojen hallintaan keskittyvät yhtiöt: Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat, Kiinteistö Oy Kuopion Luukas, Kiinteistö Oy Kuopion Keskuskenttä.

4.2.2. Palveluliiketoiminnan yhtiöt, joiden kohdalla toimitaan in-house-periaatteella

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut
Talous- ja omistajaohjaus

Servica Oy, Järvisedun Työterveys Oy, Istekki Oy, Sansia Oy, Monetra Pohjois-Savo Oy.

4.2.3. Muut Kuopio-konsernin yhtiöt

Kiinteistö Oy Juankosken Pankkitalo, Kiinteistö Oy Juankosken Virastotalo, Kiinteistö Oy Karttulan virastokeskus, Kiinteistö Oy Kuopion Palolaakso, Kiinteistö Oy Kelloniemen Teollisuustalo, Kiinteistö Oy Karttulan valtioneuvosto, Kuopion Ravirata Oy, Savon Kuituverkko Oy sekä kaikki asunto-osakeyhtiömuotoiset osakeyhtiöt.

4.3 Muut yhteisöt ja yhteistyömuodot

Avoimet ja kommandiittiyhtiöt

Kaupunki ei ole pääsääntöisesti mukana avoimissa tai kommandiittiyhtiöissä.

Osuuskunnat ja säätiöt

Kuopio ei ole pääsääntöisesti mukana osuuskunnissa ja säätiöissä, poikkeuksena kaupungin strategisia tavoitteita edistävät osuuskunnat. Lähtökohtaisesti Kuopion kaupunki ei ole perustamassa uusia osuuskuntia ja säätiöitä.

Muut yhteisöt

Mikäli kaupungin omistusosuus ei ylitä osakkuusyhtiökriteeriä (omistusosuus yli 20 %), yhtiölle tai yhdistykselle tai säätiölle asetetaan yleisellä tasolla yhteisökohdaiset toiminnan tavoitteet.

Kuopion kaupungilla on oikeus nimetä hallituksen jäsen mm. Savo-Karjalan Ympäristö- tutkimus Oy:öön, Savon Kuituverkko Oy:öön, Sakupe Oy:öön.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Talous- ja omistajaohjaus

5 Omistuksesta luopuminen

Kaupunki käyttää osana omistajapolitiikan toteutustaan myös mahdollisuutta luopua omistuksestaan. Omistuksesta luopumalla kaupunki voi vapauttaa pääomia sekä pienentää kuluja ja riskejä. Kun omaisuudesta luovutaan, on omaisuuden arvo tällöin siitä saatava myyntihinta, joka saattaa poiketa huomattavastikin sen tasearvosta joko ylös- tai alaspäin. Myyntitilanteessa on käytettävä hyväksi mahdollisuudet kehittää toimintoja ja tuotantovälineitä mahdollisia luovutuksensaajia kiinnostavaksi ja näin nostaa niiden arvoa. Kaupungin omaisuudesta valtaosa on sellaista, jonka realisointi edellyttää valmisteluaikaa.

Kuopion kaupunki noudattaa omistuksesta luopumisen kohdalla seuraavia periaatteita:

- Omistuksesta luopumisen perusteena ovat taloudelliset tai toiminnalliset syyt: omistus ei palvele kaupungin perustehtävää eli palvelujen järjestämistä kuntalaisille, kaupungin strategisia tavoitteita tai omaisuudesta luopuminen vähentää kaupungin käyttömenoja tai vapauttaa pääomia tai järkeistää toimintaa tai omistuksesta luopumiselle on joku muu perusteltu syy.
- Omaisuuden realisointi tapahtuu markkinaehtoisesti ja markkinahinnoin.
- Lainsäädännön muuttuessa tai muusta toimintaympäristön muutoksesta johtuvasta syystä kaupungin harjoittama toiminta joutuu siinä määrin taloudellisen riskin alaiseksi, ettei ole järkevää sitoa verovarvoja toimintaan.
- Kaupunki voi perustellusta syystä luopua tilojen omistamisesta myös palvelutuotannon osalta ja vuokrata palvelutuotantoon tarvitsemansa tilat.
- Omistuksesta luopuminen tapahtuu hallintosäännön mukaisesti.

6 Voimassaolo ja asiakirjan päivittäminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymät omistajapolitiikan linjaukset ovat voimassa toistaiseksi.

Kuopion kaupungin omistukset ja yhteisökohtaiset toiminnan tavoitteet päivitetään kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston toimesta. Omistajaohjausjaoston tehtävänä on myös arvioida varsinaisen asiakirjan päivystarvetta.

Kaupunginvaltuusto määrittelee ja hyväksyy kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset omistajapolitiikan linjaukset ja omistajapolitiikan.
